

Beslut 2018-12-13



Länsstyrelsen  
Stockholm

# Ålandets naturreservat

## Norrtälje kommun



# Innehållsförteckning

## Beslut om bildande av Ålandets naturreservat i Norrtälje kommun

### Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Skötselplan med skötselkarta (Bilaga A)

Bilaga 3. Hur man överklagar

Foto framsida: längs strandlinjen i den södra delen av reservatet,  
Annika Lindvall, Länsstyrelsen Stockholm.

Småbilder: hamlad ask vid den gamla torpmiljön samt granskog i reservatets södra  
del,

Sandra Thunander, Länsstyrelsen Stockholm.



## Beslut om bildande av Ålandets naturreservat, Norrtälje kommun

### Uppgifter om naturreservatet

Namn	Ålandet
Kommun	Norrtälje
Naturvårdsregister-ID	2043738
Natura 2000-ID	SE0110295
Natura 2000-naturtyper och arter	Västlig taiga (9010) Grön sköldmossa <i>Buxbaumia viridis</i> (1386) Smalgrynsnäcka <i>Vertigo angustior</i> (1014)
Socken	Rådmansö
Naturgeografisk region	25a - Roslagens kust och skärgård
Läge	Reservatet ligger i Furusundsfjärden, ca 17 km sydost om Norrtälje och ca 1,5 km nordväst om Gräskö.
Fastigheter	Rådmansö-Östernäs 12:1 Rådmansö-Östernäs 3:24 (del av)
Fastighetsägare	Enskilda
Area	Ca 45,3 ha varav 23,5 ha land
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen i Stockholms län

### BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara **Ålandet**.

*Syftet med reservatet* är att bevara en för naturvården värdefull skärgårdsö med dess naturskogsartade barrskogar, blandskogar och lövskogar samt dess skyddsvärda växt- och djurliv. Reservatet ska vara tillgängligt för friluftslivet på ett sätt som inte äventyrar naturvärdena. Skyddet av området ska även bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för de livsmiljöer och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv som är utpekade i området.

Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

Syftet ska uppnås genom att:

- Områdets barr- och blandskog lämnas i huvudsak utan åtgärder. Naturvårdande åtgärder utförs dock i hassellunden för att behålla och utveckla naturvärden knutna till lövträd och hassel,
- bete om möjligt återinförs i delar av området,
- området skyddas från anläggningar och andra exploateringsföretag.

### **Prioriterade bevarandevärden**

- Livsmiljön västlig taiga (enligt habitatdirektivet, 92/43/EEG) som finns i området och som bedöms vara av hög prioritet för bevarande inom EU,
- den biologiska mångfalden med de arter som är knutna till områdets naturskogsmiljöer.

### **Reservatsföreskrifter**

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

#### **A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde**

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd,
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, med undantag för träd som faller in på fastighet som inte ingår i naturreservatet vilka får kapas och flyttas,
3. gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
4. uppföra byggnad, mast, torn eller annan anläggning eller anordna upplag annat än sådan anläggning som givits tillstånd enligt A10,
5. dra fram mark-, vatten- eller luftledning,
6. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
7. införa för området främmande växter eller djur,
8. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd anlägga ny stig,
10. utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att anlägga ny sjösäkerhetsanordning.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

## **B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång**

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning och underhåll av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skötselåtgärder i form av avverkning, ringbarkning och röjning av gran samt frihuggning för att gynna värdefulla träd, och eventuell stängsling och betesdrift,
3. anläggande av markerad stig vid behov,
4. undersökningar av växt- och djurlivet och övriga naturförhållanden i reservatet.

Åtgärderna beskrivs närmre i bifogad skötselplan, bilaga 2.

## **C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken**

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

1. gräva, hacka, borra eller på annat sätt skada berg, jord eller sten,
2. fälla eller skada levande eller döda träd eller buskar,
3. skada vegetationen genom att gräva upp växter.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

## **D. Undantag från föreskrifterna**

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och som anges i föreskrifterna B1 – B4,
2. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra nödvändig insamling för dokumentation av växt- och djurlivet,
3. markägare eller den som markägaren utser får underhålla stig markerad på karta, bilaga 1, genom att röja vegetation såsom brännässlor och sly samt kapa eventuellt nedfallna stammar och lägga åt sidan,
4. underhåll av sjösäkerhetsanordning (SSA) som Sjöfartsverket håller enligt sjötrafikförordningen (1986:300) eller som inrättats enligt denna förordning.

Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

### **Föreskrifternas ikraftträdande**

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart även om de överklagas.

### **Skötsel och förvaltning**

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Stockholms län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

### **Upplysningar**

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under övrig tid ska hunden hållas under sådan tillsyn att den hindras från att förfölja vilt, när den inte används vid jakt.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Större delen av naturreservatet är ett Natura 2000-område och därför gäller tillståndsplikt för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.
- Enligt kulturmiljölagen (1988:950) ska enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.
- Förbud mot nedskräpning enligt 15 kap. 26 § miljöbalken.
- Förbud mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar i hav, sjöar och inre vattendrag. Hela Sveriges sjöterritorium omfattas enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2012:13) om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

## SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

### **Beskrivning av området**

Reservatet utgörs av en äldre barrskog i söder, ett fornlämningsområde i form av en gammal torpmiljö med hamlade askar, vildapel och äldre lövträd i den mellersta delen, en blandskog norr om torpmiljön samt en hassellund i den norra delen. Skogen på Ålandet är av naturskogskaraktär och området visar på lång kontinuitet och få spår av skogsbruksåtgärder. Skogsmiljön är rik på strukturer i form av gamla träd av varierat slag, stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier, kalkpåverkad mark och en artrik flora. Delar av reservatet har tidigare betats och varit mer öppet.

Skogen i Norrtälje kommun har flygbildstolkats med avseende på utbredning av kalkbarrskogar, en skogstyp som Sverige har ett internationellt ansvar för att bevara. Två delområden, om cirka 9 respektive 4 hektar, inom reservatet är klassat som kalkbarrskog.

Artfynden i reservatet innefattar bland annat signalarterna sårläka, tvåblad, svart trolldruva, grön sköldmossa, gammelgranslav, skrifflav, gränsticka, ostticka samt brandticka. Signalarter indikerar att området har höga naturvärden. I reservatet har även gränsticka och tretåig hackspett påträffats, vilka klassas som nära hotade respektive sårbara i den svenska rödlistan.

Reservatet omfattar även ett vattenområde av bland annat arronderingsskäl.

Ålandet ingår i Stockholms skärgårds värdetrakt enligt Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län.

Större delen av Ålandet är även utpekad som ett Natura 2000-område.

### **Riksintressen**

Eftersom större delen av reservatet är ett Natura 2000-område utgör denna del riksintresse enligt 4 kap. 1 och 8 §§ miljöbalken.

Med hänsyn till kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden omfattas reservatet i sin helhet av riksintresse enligt 4 kap. 1–2 och 4 §§ miljöbalken.

### **Nyckelbiotop**

Enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering är tre delområden om totalt cirka 22 hektar av reservatsområdet klassat som nyckelbiotop. Detta utgör 92 procent av hela reservatsområdet. Nyckelbiotoperna anges som barrnaturskog, lövrik barrnaturskog samt hassellund.

Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

## Ärendets beredning

Områdets naturvärden uppmärksammades i samband med nyckelbiotopsinventeringen. En större del av ön är även utpekad som Natura 2000-område, vilket föranledde att tidigare markägare, år 2015, kontaktade Länsstyrelsen i frågan om ett eventuellt skydd av området i form av naturreservat. Förhandlingar inleddes och en överenskommelse om intrångsersättning har träffats med nuvarande markägare.

Förslaget till naturreservat har sänts på samråd till markägaren, övriga sakägare och myndigheter i enlighet med 24–26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skogsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget till naturreservat. Norrtälje kommun bedömer att förslaget är förenligt med kommunens gällande översiktsplan.

Följande synpunkter har inkommit;

Norrtälje kommun föreslår att reservatets vattenområden beskrivs mer utförligt. Länsstyrelsen har kompletterat med viss ytterligare beskrivning av vattenområdet och föreslår i skötselplanen att kommande dokumentation även inkluderar vattenområdet.

Sjöfartsverket anser att underhåll och eventuella nyetableringar av sjösäkerhetsanordningar ska omfattas av ett undantag. Länsstyrelsen har lagt till ett undantag under D-föreskrifterna för underhåll av sjösäkerhetsanordningar (SSA). Länsstyrelsen anser att uppförande av nya anläggningar ska vara tillståndspliktiga (i enlighet med föreskrift A10).

## Länsstyrelsens bedömning

Den varierande och av modernt skogsbruk opåverkade naturskogen på Ålandet har höga naturvärden och hyser rödlistade arter, flera signalarter och andra arter som pekar på områdets naturvärde. Skogen är flerskiktad, olikåldrig med stort inslag av lågor i olika nedbrytningsstadier, döda eller halvdöda stående träd och högstubbar. Det är en skärgårdsmiljö som prioriteras för skydd enligt nationell och regional strategi för formellt skydd av skog (skärgårdsnaturskog).

Skogsavverkning och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden äventyras. Med anledning av detta bedömer Länsstyrelsen att området är motiverat att skyddas som naturreservat.

### ***Förenlighet med hushållningsbestämmelser och översiktsplan***

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan, antagen i januari 2014, samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

### ***Miljö kvalitetsmål***

Skydd av området bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen; *Levande skogar, Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Ett rikt växt och djurliv*.



Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

### ***Intresseprövning***

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området med förordnande om föreskrifter för att skydda området, samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

### **HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av länsöverdirektör Johan von Sydow med miljöhandläggare Sandra Thunander som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg och jurist Tina Stuube deltagit.

### ***Kungörelse***

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med skötselkarta (bilaga A)
3. Hur man överklagar

Sändlistan är borttagen i denna version  
eftersom den innehåller personuppgifter.

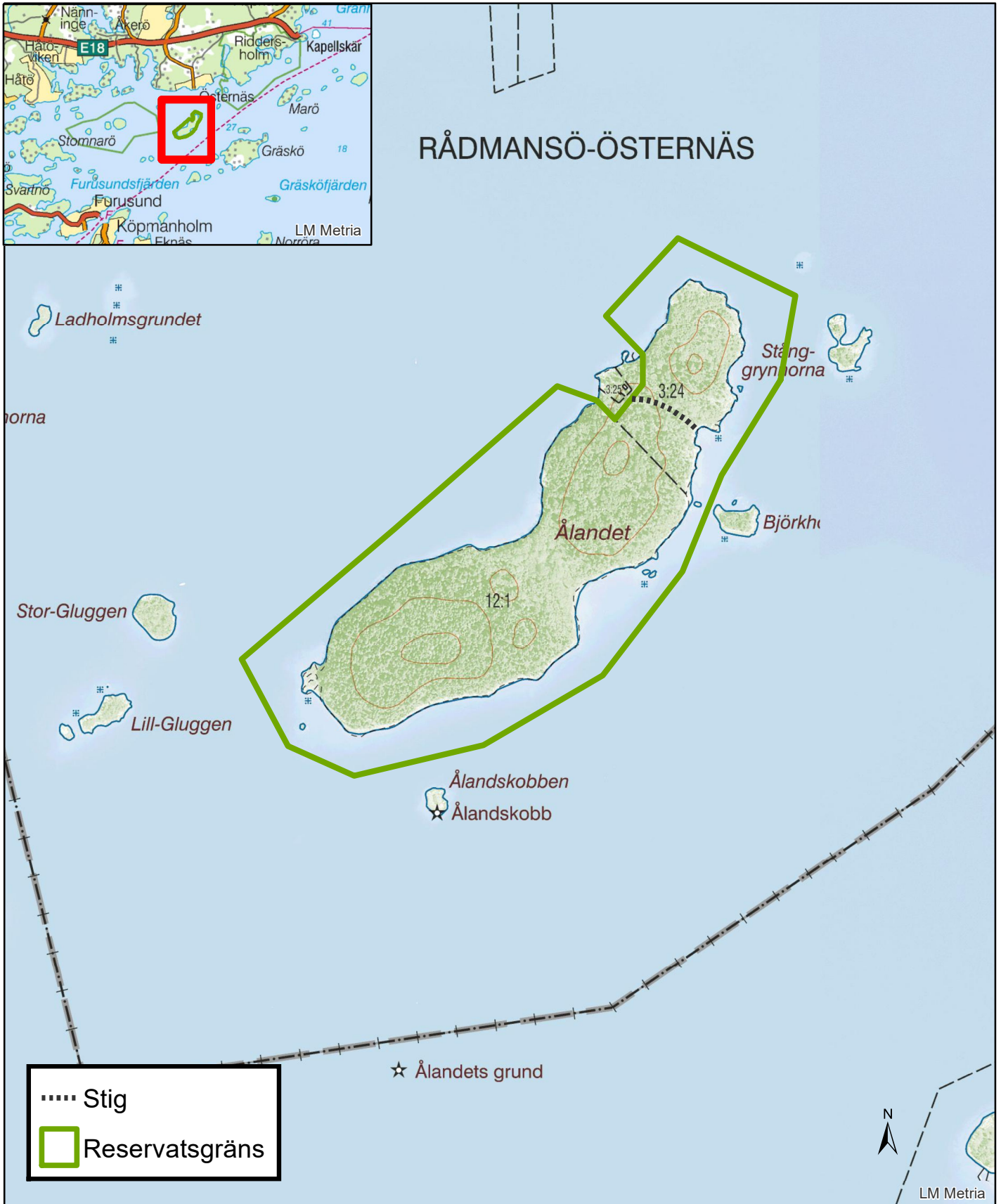
**Datum**  
2018-12-13

**Beteckning**  
511-12233-2015  
0188-02-118

**Datum**  
2018-12-13

**Beteckning**  
511-12233-2015  
0188-02-118







Datum  
2018-12-13

Beteckning  
511-12233-2015  
0188-02-118

## Bilaga 2 till reservatsbeslutet

# Skötselplan för Ålandets naturreservat, Norrtälje kommun

Denna skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län inför bildandet av Ålandets naturreservat.

Planen är indelad i en beskrivning av området och en plan för reservatets skötsel. Skötselplanen, som är en bilaga till reservatsbeslutet, fastställs samtidigt som reservatet bildas. Naturreservatets syfte, reservatsföreskrifter samt grunden för reservatet återfinns i reservatsbeslutet.

Reservatet ingår i ett Natura 2000-område. För Natura 2000-området finns en fastställd bevarandeplan. I ett av skötselplanens områden skiljer sig skötseln delvis jämfört med skötseln i bevarandeplanen. Länsstyrelsens bedömning är att den skötsel som föreslås i skötselplanen är mer ändamålsenlig.

## 1. Beskrivning av reservatet

### Översikt

Naturreservatet utgörs av en grandominerad skog i söder. I den mellersta delen är skogen mer varierad, med träddarter som ask, asp, björk, tall, gran och hassel. Området i norr utgörs av en hassellund med inslag av lövträd och till viss del gran. Mitt på Ålandet finns en fornlämning med rester av en gammal torpmiljö. Här finns grova hamlade askar och vildapel. Längs öns strandlinje finns strandremsor och klippor. Här växer bland annat klibbal, rönn, asp och björk.

Reservatet omfattar cirka 45,3 hektar varav 23,5 hektar land.

### Läge och avgränsning

Ålandet är en cirka 23,6 hektar stor ö i Furusundsfjärden, som ligger 17 kilometer sydost om Norrtälje, cirka 1,5 km nordväst om Gräskö. Ön är obebodd, med undantag för en tomt med stuga i den nordvästra delen. Reservatets avgränsning baserar sig i huvudsak på öns avgränsning. Dock är avgränsningen i nordväst anpassad till tomten som inte ingår i reservatet. Reservatet omfattar även ett vattenområde om 21,8 hektar av bland annat arronderingsskäl. Reservatets bildas med anledning av dess värden knutna till landmiljöer.

### Värdeakt

Ålandet ingår i Stockholms skärgårds värdeakt, vilken består av alla öar i Stockholms skärgård och generellt 300 meter av fastlandets strandzon.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

Inom värdetrakten ligger en lång rad riksintressen för naturvård med skogsanknutna värden. Bland riksvärdena kan nämnas ädellövskog med artrik lundflora, sumpskogar och skogsbeten.

Skärgården har stora värden för både växt- och djurliv, och är mycket viktig för häckande och rastande fågel. Den småskaliga växlingen mellan vatten, stränder, klippor, hållmarker, åker, äng och skog ökar landskapets naturvärden och skapar livsmiljöer för en stor mängd arter inom olika organismgrupper. Skog på öar där skogsbruk inte tidigare bedrivits och på små öar har som regel höga naturvärden.

**Naturtyper**

Naturresevatets landareal har indelats i följande naturtyper (tabell 1) enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur), som baseras på satellitdata.

**Tabell 1.** Naturtyper enligt KNAS. Arealerna är ungefärliga, varför de kan skilja sig något från andra karteringar.

Naturtyp	Areal (ha)
Tallskog	3
Granskog	10
Barrblandskog	2,4
Triviallövskog	3
Ädellövskog	0,4
Övriga skogsimpediment	2
Hav	22,1
<b>Totalt</b>	<b>45,3</b>

**Natura 2000**

Reservatet ingår i ett Natura 2000-område Ålandet, SE 0110295. I tabellen nedan anges de naturtyper och arter som har pekats ut i Natura 2000-området enligt EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG).

Efter basinventering och övriga fältbesök är 17,1 ha (73% av landområdet) utpekade som naturtypen 9010, *Västlig taiga*, enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Denna naturtypsklassning gäller från år 2011, och har fastställts genom regeringsbeslut år 2012. Klassningen kan dock komma att ändras vid kommande uppföljningar.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som är utpekade i området. Länsstyrelsen har fastställt en bevarandeplan för Natura 2000-området. Av bevarandeplanen framgår vilka bevarandemål som ska uppnås och vilka åtgärder som krävs för att uppnå målen.



**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

**Tabell 2.** Natura 2000-livsmiljöer och arter.

Natura 2000-livsmiljöer och arter	Vetenskapligt namn	Naturtypskod/artkod
Västlig taiga		9010
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	1386
Smalgrynsnäcka	<i>Vertigo angustior</i>	1014

**Naturförhållanden****Geologi och topografi**

Skärgårdens utseende är format av sprickdalsterrängen med berggrundssprickor och förkastningsbranter. Berggrunden består till största delen av gnejser och graniter, med inslag av diabasgångar, kambriska sandstenar och urkalkstensstråk. Skärgården är ett ungt landskap som tagit form i och med landhöjningen efter den senaste nedisningen.

Höjdparter med delvis bergbunden skog finns på Ålandets västra och norra delar.

Ålandet ligger mellan cirka 0 och 25 meter över havet, med den högsta punkten i den södra delens mitt.

**Skogsmarken**

Skogen på Ålandet är av naturskogskaraktär med lång kontinuitet och det finns ytterst få spår av skogsbruksåtgärder. Inslaget av död ved är påtagligt i hela reservatet. Detta gäller främst död ved av gran och asp i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Många av träden är gamla och grova, speciellt björkar, granar och askar. Inom reservatets norra och mellersta delar är flera av askarna hamlade. I norr växer en hassellund med en kalkrik flora medan den södra delen av reservatet domineras av gran. Direkt norr om den gamla gården är skogen varierad av både barr- och lövträd. Spritt i reservatet växer enstaka tallar.

Skogen vittnar om tidigare bete, vilket är mest framträdande i den norra delen av reservatet samt runt den gamla gården.

Inom reservatsområdet finns tre nyckelbiotoper registrerade, omfattande totalt 21,6 hektar. Nyckelbiotoperna klassas som barnaturskog, lövrik barnaturskog och hassellund.

Längs med strandlinjen växer arter som klibbal, rönn, björk och asp.

Naturvärdena är knutna till strukturer som gamla grova träd, ädellöv, död ved i olika nedbrytningsstadier och den kalkpåverkade marken. Området har en intressant moss- och svampflora och en fin kärlväxtflora.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

**Havsmiljön**

Reservatet omfattar 21,8 hektar av havsområdet runt ön, vilken är med bland annat av arronderingsskäl. Havsmiljön runt Ålandet är utpekad som uppväxtområde för abborre samt visar på goda förutsättningar för födosök för tordmule. Marina modelleringen visar att det kan finnas höga naturvärden för vegetation. Havsmiljön inom reservatet kan med fördel undersökas närmare.

**Rödlistade arter och signalarter**

I tabell 3 nedan anges signalarter och rödlistade arter som observerats i reservatet vid fältbesök och inventeringar. Där listas även Natura 2000-arter och andra intressanta arter. Natura 2000-arter är de som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv. Ytterligare värdefulla arter kan finnas i reservatet.

**Tabell 3.** Rödlistade arter och signalarter m.fl. vilka registrerats i naturreservatet. Notera att tabellen bygger på fynd gjorda vid inventeringen utförd i samband med framtagandet av skötselplanen samt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Rödlistekategori följer ArtDatabanken 2015; EN = starkt hotad (Endangered), VU = sårbar (Vulnerable), NT = nära hotad (Near Threatened). S = signalart enligt Skogsstyrelsen, Natura = Natura 2000-art.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/Signalart/Natura
<b>Kärlväxter</b>		
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
Myskmadra	<i>Gallium odoratum</i>	
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	S
Gullviva	<i>Primula veris</i>	
Tandrot	<i>Cardamine bulbifera</i>	S
Kal tallört	<i>Monotropa hypopitys</i>	S
Trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S
Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>	
Ramslök	<i>Allium ursinum</i>	S
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	
Adam och Eva	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	
Skogsbingel	<i>Mercurialis perennis</i>	
Stenbär	<i>Rubus saxatilis</i>	
Liljekonvalj	<i>Convallaria majalis</i>	
Stinksyssla	<i>Stachys sylvatica</i>	
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	
Ekorrhär	<i>Maianthemum bifolium</i>	
Sårläka	<i>Sanicula europea</i>	S
<b>Mossor</b>		
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S, Natura
Aspfjädermossa	<i>Neckera pennata</i>	S
<b>Lavar</b>		
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S
Skrifflav	<i>Graphis scripta</i>	S
<b>Svampar</b>		
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT, S

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

<i>Brandticka</i>		<i>S</i>
<i>Ostticka</i>		<i>S</i>
<i>Vedticka</i>	<i>Phellinus viticola</i>	<i>S</i>
<b>Blötdjur</b>		
<i>Smalgrynsnäcka</i>	<i>Vertigo angustior</i>	<i>Natura</i>
<i>Vinbärssnäcka</i>	<i>Helix pomatia</i>	
<b>Fåglar</b>		
<i>Tretåig hackspett</i>	<i>Picoides tridactylus</i>	<i>NT</i>
<i>Fiskgjuse</i>	<i>Pandion haliaetus</i>	

**Kalkbarrskogsanalys**

Skogen i Norrtälje kommun har flygbildtolkats med avseende på utbredning av kalkbarrskogar, en skogstyp som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara. Två områden om totalt cirka 13 hektar inom reservatet har då klassats som kalkbarrskog. De flygbildskarterade kalkmarkerna utgör större delen av reservatets södra del samt de centrala delarna av reservatets mellersta och norra del.

**Historisk markanvändning**

Av häradskartan (bild 1) från 1900-talets början framgår att trädsiktet i reservatet var glest och utgjordes av både barr- och lövträd. Ekonomiska kartan från 1950-talet visar på ett något luckigare trädsikt i söder än idag.

Skogen har använts som skogsbete, med kvigor fram till början/mitten av 1900-talet. Efter ett uppehåll på mellan 20–30 år återupptogs betet, då med får fram till 1980-talet. Skogen har inte varit utsatt för några större kalavverkningar, men mindre uttag har gjorts bland annat under kriget då man högg ved åt Bränslekommissionen.

I mitten av reservatet finns rester av en gammal gård, torplämning, som är registrerad som fornlämning. Här växer vildapel och ett par grova askar som bär hamlingsspår. Området vittnar om att marken sannolikt brukats som löväng eller slätteräng.

**SKÖTSELPLAN**

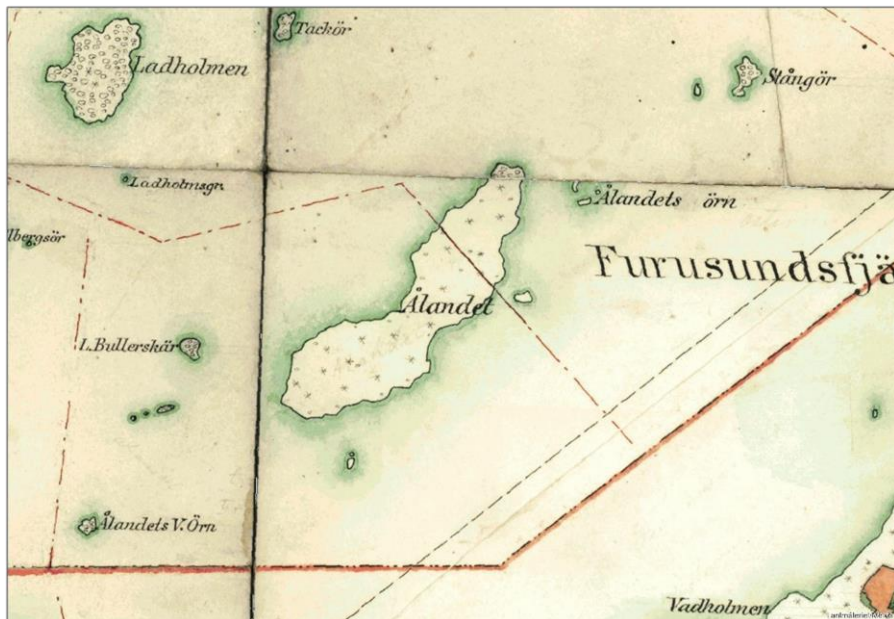
Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118



**Bild 1.** Utsnitt ur häradskartan från 1900-talets början.

### **Slitage- och störningskänslighet**

I dagsläget finns inte några tecken på slitage i området.

### **Byggnader och anläggningar**

Det finns inga byggnader eller anläggningar inom reservatet.

### **Fornlämningar**

Det finns en registrerad fornlämning (RAÄ-nr Rådmansö 122:1) inom reservatet i form av en torpmiljö (husgrunder och odlingslämningar). Fornlämningen är av oklar ålder, dock omnämns Ålandstorpets äng i en storskifteskarta från år 1775.

### **Jakt och fiske**

Jakt och fiske regleras inte i reservatsföreskrifterna.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

## 2. Plan för områdets skötsel

Det övergripande målet med skötseln är att uppfylla syftet med reservatet.

### Övergripande mål och skötsel

Detta ska uppnås genom att:

- I hassellunden röjs eller ringbarkas gran som konkurrerar med hassel eller värdefulla lövträd,
- granskogen och blandskogen får utvecklas fritt,
- särskilt skyddsvärda arter ges goda förutsättningar att finnas kvar och utvecklas,
- om möjligt återinförs bete.

### Skötselområden

Reservatet är indelat i tre övergripande skötselområden utifrån naturtyp och/eller skötselbehov. Områdena redovisas på skötselplankartan, bilaga A.

#### ***Skötselområde 1 – Granskog och blandskog 17,9 ha***

##### ***Beskrivning***

Skötselområdet utgörs av granskogen i söder och blandskogen direkt norr om den gamla torpmiljön.

Granskogen uppvisar tecken på lång kontinuitet. Inslag av löv finns i form av asp, hassel och björk. Luckor i trädskiktet ger på sina ställen ljusinsläpp och vissa av granarna är gamla, grova och solitära. I sydost finns ett område med unggran. Det är bitvis mycket stenigt och frånvaron av ris är påtaglig. Markskiktet domineras av mossa och här växer rikligt med harsyra. Arter som gammelgranslav, vedticka och grönsköldmossa har påträffats i området. I den norra delen av granskogen finns ett fornlämningsområde som går in i skötselområde 3.

Blandskogen är mycket varierad och utgörs bitvis av dominans av gran och bitvis av lövdominans. Här växer träd som ask, asp, alm, björk, gran och tall. Inslaget av hassel är på sina ställen rikt. Markskiktet domineras även här av mossa och fläckvis växer rikligt med myskmadra. Surdråg skiftas med torrare höjdparter.

Inom hela skötselområdet finns rikligt med död ved i form av lågor, högstubbar och halvdöda stående träd i olika nedbrytningsstadier.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118



Blandskogen i skötselområde 1.

***Bevarandemål***

Gammal flerskiktad granskog respektive blandskog av naturskogskaraktär, som i huvudsak utvecklas fritt. Andelen död ved ska öka och det ska finnas en kontinuerlig tillgång på död ved i olika stadier av förmultning. Förekommande rödlistade och/eller värdefulla arter som är knutna till denna miljö ska ges goda förutsättningar att leva kvar och helst öka i området.

***Skötsel***

Området lämnas för fri utveckling, med undantag för eventuella naturvårdande åtgärder för att synliggöra fornlämningen, såsom slyröjning eller frihuggning.

***Skötselområde 2 – Hassellund 3,5 ha******Beskrivning***

Hassellund med lövinslag av främst ask och björk. Några av askarna bär hamlingsspår. Spritt i området växer gran, varav flera är grova. Det finns även flera gamla grova björkar. Marken är kalkrik och här växer arter av lundkaraktär som sårläka, underviol, nattviol, trolldruva, kal tallört, ramslök, blåsippan, gullviva, ekorrbär, måbär och tandrot. Längst i norr på udden är skogen mer av skärgårdskaraktär med berg i dagen.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

***Bevarandemål***

Hassellund med buskar och lövträd, där andelen löv i olika åldrar och nedbrytningsstadier ökar.

Andelen död ved ska öka och det ska finnas en kontinuerlig tillgång på död ved i olika stadier av förmultning. Förekommande rödlistade och/eller värdefulla arter som är knutna till denna miljö ska ges goda förutsättningar att leva kvar och helst öka i området.

***Skötsel***

Ringbarkning och röjning av gran där hassel eller värdefulla lövträd kan gynnas. Vid behov frihuggning av grova, gamla träd.

**Skötselområde 3 – Rester av gammal torpmiljö 2,2 ha*****Beskrivning***

Skötselområdet ligger mitt på Ålandet och utgörs av rester av en gammal torpmiljö vilken är registrerad som fornlämning. Området har tidigare betats och marken har förmodligen även brukats som löväng/slätteräng. Här växer en lund av vildapel, gamla hamlade askar, äppelträd och bärbuskar. Det finns även inslag av asp, björk, gran och hassel. Buskar och sly och annan högvuxen fältvegetation vittnar om att området är under igenväxning.



Skötselområde 3: Vildapel.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

***Bevarandemål***

Hävdade naturbetesmarker, under förutsättning att bete är möjligt. Arealen betad hagmark uppgår till cirka 2,2 hektar. Miljöernas mosaiker och variation bevaras. Den typiska hävdgynnade och artrika vegetationen med inslag av enstaka träd och buskar bibehålls och utvecklas, utan igenväxningsvegetation i form av slyuppslag eller igenväxning av högrörter och gräs.

***Skötsel***

Om möjligt kan området med fördel betas. Om behov uppstår får mindre punktinsatser utföras av förvaltaren i syfte att gynna områdets naturvärden, till exempel frihuggning för att gynna särskilt värdefulla träd. Vid behov naturvårdande slyröjning eller frihuggning för att synliggöra fornlämningen.

**Åtgärder för friluftslivet*****Mål***

Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättens principer, men med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

***Friluftsliv och tillgänglighet***

Naturreseptatet nås med båt. En omarkerad stig i norr löper från öns västra till öns östra sida (se bilaga 1 till reservatsbeslutet). Stigen får underhållas av markägaren eller den som markägaren utser. Reservatsförvaltaren underhåller ej ovanstående stig.

Några fler mindre stigar leder genom reservatet, men det finns inte några markerade och underhållna stigar. Om behov uppstår får anläggande av markerad stig/stigar utredas.

***Informationsskyltar samt utmärkning av reservatets gränser***

Information om reservatet och dess föreskrifter ska finnas på informationsskyltar som framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Sådana skyltar ska sättas upp på lämpliga platser vid reservatets gräns eller i anslutning till reservatet, se förslag till placering på skötselplankartan, bilaga A.

Reservatets gränser ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.



**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

**Reservatsförvaltning och tillsyn**

Länsstyrelsen i Stockholms län är förvaltare av reservatet. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder, informationstavlor och annan skyltning samt kontakt med markägare och andra berörda.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Området kan övervakas av Länsstyrelsen eller en särskilt anlitad naturbevakare. Anteckningar om tillsyn och övrig naturvårdsförvaltning ska kontinuerligt föras av Länsstyrelsen eller uppdragstagaren.

**Naturvårdsförvaltningens ekonomi**

Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt m.m. Förvaltningskostnaderna utgörs av gränsmarkering, informationsskytning, naturvårdsåtgärder, övervakning samt dokumentation och uppföljning.

**Dokumentation och uppföljning*****Befintlig dokumentation***

Skogen är dokumenterad från beståndssynpunkt i de värderingar som gjordes inför avtal om köp/intrångsersättning. Vid Skogsstyrelsens inventeringar har tre nyckelbiotoper om sammanlagt 21,6 hektar avgränsats inom reservatsområdet, varvid vissa artfynd har dokumenterats.

***Kommande dokumentation***

Reservatet kan med fördel dokumenteras ytterligare, både dess land- och vattenområde, för att öka kunskapen om områdets värden. Undersökningar som Länsstyrelsen låter genomföra i syfte att dokumentera reservatsområdet eller skapa underlag för skötselåtgärder får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna. Exempelvis kan växter och djur behöva samlas in för artbestämning.

Uppföljning av naturvärdena och skogstillståndet kan på sikt leda till att ytterligare skötselåtgärder blir aktuella, med syfte att bibehålla reservatets naturvärden. Skötselplanen får i så fall ses över eller kompletteras.

***Uppföljning av genomförda skötselåtgärder***

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda skötselåtgärder. En uppföljning av förändringar i naturtillståndet och naturvärdena som följd av de naturliga förloppen bör göras om cirka 10–20 år för att då bedöma behovet av en revidering av skötselplanen.

**SKÖTSELPLAN****Datum**

2018-12-13

**Beteckning**511-12233-2015  
0188-02-118***Uppföljning av bevarandemål***

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljning och utvärdering ska göras i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för uppföljning av skyddade områden. Länsstyrelsen kan efter skötselplanens fastställande komplettera med parametrar och mätmetoder för att följa upp och utvärdera uppsatta bevarandemål.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

**Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder**

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i Ålandets naturreservat som regionalt i länet.

Skötselåtgärd m.m.	Tidpunkt	Skötselområde	Prioritet
Gränsmarkering	Inom 1 år efter beslut		1
Informationsskyltar	Inom 2 år efter beslut	Se skötselkarta, bilaga A	1
Bete om möjligt	När det är möjligt och sedan löpande	3	2
Ringbarkning och röjning av gran	Inom 2 år efter beslut och sedan löpande	2	2
Frihuggning av gamla grova träd	Vid behov	2	2
Naturvårdande slyröjning/frihuggning för att synliggöra fornlämning	Vid behov	1, 3	2
Punktinsatser, såsom frihuggning, för att gynna värdefulla träd	Vid behov	3	3

**3. Källförteckning**

AquaBiota Research (2013). Marin Modellering i Stockholms län. AquaBiota Report 2013:10.

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU.

Artportalen [www.artportalen.se](http://www.artportalen.se) (uttag 2018-08-23).

Lantmäteriet Häradskarta och Ekonomisk karta.

Länsstyrelsen i Stockholms län 1996. Naturkatalog för Stockholms län (remissutgåva).

Länsstyrelsen i Stockholms län. 2011. Bevarandeplan för Natura 2000-område Ålandet SE0110295. Enheten för naturvård.

Länsstyrelsen i Stockholms län, Skogsstyrelsen. 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län, Rapport 2007:26.

Naturvårdsverket. 2004. Kartering av skyddade områden, Kontinuerlig naturtypskartering, Rapport 5391.

Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. Taiga.

Norrälje kommun. 2014. Översiktsplan 2040.

Riksantikvarieämbetet 2004. Kulturmiljöserver Forsök.

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/forsok/search.html>. Uttag 2011-03-28.

**SKÖTSELPLAN**

Datum

2018-12-13

Beteckning

511-12233-2015

0188-02-118

**4. Bilagor**

A. Skötselkarta, skötselområden och anordningar

Bilaga A, skötselkarta





## Hur man överklagar hos regeringen, Miljö- och energidepartementet

### Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljö- och energidepartementet**.

### Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

### Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

### Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljö- och energidepartementet.

### Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning\***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

### Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

- \* Införd i
- Dagens Nyheter  
2019-01-02
  - Svenska Dagbladet  
2019-01-02
  - Norrtelje tidning  
2019-01-02







Regeringen har antagit 16 miljökvalitetsmål som definierar det miljötillstånd som Sveriges miljöarbete ska sikta mot. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till år 2020 och år 2050 då det gäller klimatmålet.



## Att bilda detta naturreservat bidrar till att uppfylla tre miljökvalitetsmål



Begränsad klimatpåverkan



Frisk luft



Bara naturlig försurning



Giffri miljö



Skyddande ozonskikt



Säker strålmiljö



Ingen övergödning



Levande sjöar och vattendrag



Grundvatten av god kvalitet



Hav i balans samt levande kust och skärgård



Myllrande våtmarker



Levande skogar



Ett rikt odlingslandskap



Storslagen fjällmiljö



God bebyggd miljö



Ett rikt växt- och djurliv

### Kontakt

Mer information kan du få av  
Länsstyrelsens enhet för naturvård.  
Tfn: 010-223 10 00.  
Beslutet finns också att läsa på vår  
webbplats, [www.lansstyrelsen.se/stockholm](http://www.lansstyrelsen.se/stockholm).

### Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län  
Box 22067  
104 22 Stockholm  
Besöksadress: Regeringsgatan 66